

Czwartek, 17 kwietnia 2014 r.

P7_TA(2014)0456

Wolność wyznania i różnorodność kulturowa**Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 17 kwietnia 2014 r. w sprawie polityki zagranicznej UE w świecie różnic kulturowych i religijnych (2014/2690(RSP))**

(2017/C 443/11)

Parlament Europejski,

- uwzględniając art. 2 i 21 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE) oraz Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE),
- uwzględniając Kartę Narodów Zjednoczonych,
- uwzględniając europejską konwencję praw człowieka i Kartę praw podstawowych Unii Europejskiej, w szczególności jej art. 10 i 22,
- uwzględniając Konwencję ONZ w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet,
- uwzględniając Międzynarodowy pakt praw gospodarczych, społecznych i kulturalnych,
- uwzględniając Międzynarodowy pakt praw obywatelskich i politycznych,
- uwzględniając Konwencję UNESCO w sprawie ochrony i promowania różnorodności form wyrazu kulturowego,
- uwzględniając rezolucje ONZ w sprawie wolności religii lub przekonań oraz w sprawie eliminacji wszelkich form nietolerancji i dyskryminacji ze względu na wyznanie lub przekonania, w szczególności rezolucję Zgromadzenia Ogólnego A/RES/67/179 z dnia 20 grudnia 2012 r. i rezolucję Rady Praw Człowieka A/HRC/22/20/L.22 z dnia 22 marca 2013 r.,
- uwzględniając strategiczne ramy i plan działania UE w zakresie praw człowieka i demokracji (11855/2012), przyjęte przez Radę do Spraw Zagranicznych w dniu 25 czerwca 2012 r.,
- uwzględniając konkluzje Rady z dnia 20 listopada 2008 r. w sprawie propagowania różnorodności kulturowej i dialogu międzykulturowego w stosunkach zewnętrznych Unii i jej państw członkowskich,
- uwzględniając Europejską agendę kultury (COM(2007)0242), która ma na celu propagowanie świadomości różnorodności kulturowej i wartości UE, dialogu ze społeczeństwem obywatelskim i wymiany dobrych praktyk,
- uwzględniając swoje zalecenie dla Rady z dnia 2 lutego 2012 r. w sprawie spójnej polityki wobec reżimów, w stosunku do których UE stosuje środki ograniczające⁽¹⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 12 maja 2011 r. w sprawie kulturowego wymiaru działań zewnętrznych UE⁽²⁾,
- uwzględniając swoje zalecenie dla Rady z dnia 13 czerwca 2013 r. w sprawie projektu wytycznych UE dotyczących propagowania i ochrony wolności religii lub przekonań⁽³⁾ oraz wytyczne UE dotyczące propagowania i ochrony wolności religii lub przekonań przyjęte przez Radę do Spraw Zagranicznych w dniu 24 czerwca 2013 r.,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 11 grudnia 2012 r. w sprawie strategii wolności cyfrowej w polityce zagranicznej UE⁽⁴⁾,
- uwzględniając art. 110 ust. 2 Regulaminu,

⁽¹⁾ Dz.U. C 239 E z 20.8.2013, s. 11.⁽²⁾ Dz.U. C 377 E z 7.12.2012, s. 135.⁽³⁾ Teksty przyjęte, P7_TA(2013)0279.⁽⁴⁾ Teksty przyjęte, P7_TA(2012)0470.

Czwartek, 17 kwietnia 2014 r.

- A. mając na uwadze, że UE jest oparta na zasadach praw człowieka, praworządności i demokracji zapisanych w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej, a także ma wolę oraz prawny i moralny obowiązek propagować te wartości i bronić ich w stosunkach zewnętrznych z pozostałymi krajami;
- B. mając na uwadze, że zgodnie z art. 21 TUE Unia ma kierować się w swoich działaniach na arenie międzynarodowej zasadami „demokracji, państwa prawnego, powszechności i niepodzielności praw człowieka i podstawowych wolności, poszanowania godności ludzkiej, zasad równości i solidarności oraz poszanowania zasad Karty Narodów Zjednoczonych oraz prawa międzynarodowego”;
- C. mając na uwadze, że różnice kulturowe i religijne często prowadziły do konfliktów między różnymi grupami ludzi i były wykorzystywane przez przywódców i reżimy do realizacji własnych celów, podsycając przez to dodatkowo konflikty;
- D. mając na uwadze, że zrozumienie różnorodności religijnej i kulturowej, które umożliwia integrację, wzajemny szacunek i zrozumienie różnych mentalności, w dużej mierze sprzyja tolerancji i pojednaniu w sytuacjach pokonfliktowych i pomaga promować prawa człowieka i demokrację;
- E. mając na uwadze, że w dobie globalizacji narody, państwa i kultury aktywnie ze sobą współdziałają, zaś zasady i normy, które kierują funkcjonowaniem systemów gospodarczych i politycznych, coraz bardziej się przenikają i stają przed wspólnymi wyzwaniami, takimi jak zmiana klimatu, terroryzm i ubóstwo, a jednocześnie odzwierciedlają tożsamość poszczególnych narodów i różnice kulturowe, których właściwe zrozumienie ma kluczowe znaczenie dla dialogu międzynarodowego opartego na tolerancji;
- F. mając na uwadze, że we wszystkich kulturach ceni się wysoce własne dziedzictwo kulturowe, które stanowi podstawę tożsamości kulturowej obywateli;

Zasady polityki zagranicznej UE

1. przyznaje, że poszanowanie różnorodności kulturowej i tolerancja wobec odmiennych koncepcji i przekonań, w powiązaniu ze zwalczaniem wszelkich form ekstremizmu i nierówności, pozostają nieodzowną i integralną częścią skutecznego tworzenia pokojowego porządku międzynarodowego opartego na podzielanych powszechnie wartościach demokratycznych;
2. przypomina o swoim przekonaniu, że, broniąc swoich interesów na świecie, Unia musi zawsze opierać swoją politykę na propagowaniu podstawowych wartości leżących u jej podstaw (demokracji, praworządności i praw człowieka, sprawiedliwości społecznej i walki z ubóstwem) i na szacunku wobec innych państw;
3. nalega, aby wśród celów polityki zagranicznej UE znajdowały się: ochrona osób należących do słabszych grup społecznych, takich jak mniejszości etniczne czy religijne, propagowanie praw kobiet, wzmocnienie ich pozycji, promowanie ich reprezentacji i udziału w procesach gospodarczych, politycznych i społecznych, a także walka z wszelkimi formami przemocy i dyskryminacji ze względu na płeć lub orientację seksualną;
4. uważa, że dostęp do edukacji we wszystkich jej formach, w szczególności poprzez pamięć o zdarzeniach z przeszłości, pamięć historyczną i propagowanie wymiany kulturalnej, stanowi nieodłączny element zrozumienia i poszanowania religii i dziedzictwa kulturowego;
5. wzywa UE do propagowania ratyfikacji i wdrożenia najważniejszych międzynarodowych traktatów w zakresie praw człowieka, w tym traktatów dotyczących praw kobiet i wszelkich porozumień dotyczących niedyskryminacji, konwencji dotyczących podstawowych praw pracowniczych i regionalnych instrumentów dotyczących praw człowieka; oczekuje również szybkiej ratyfikacji europejskiej konwencji praw człowieka po wydaniu przez Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej ostatecznego orzeczenia;
6. wzywa UE do propagowania ratyfikacji i wdrożenia konwencji UNESCO w sprawie ochrony i promowania różnorodności form wyrazu kulturowego;
7. podkreśla, że UE, która w przeszłości osiągnęła konkretne wyniki w walce z karą śmierci, powinna przyjąć bardziej zdecydowane stanowisko, oraz wzywa instytucje i państwa członkowskie do utrzymania i zwiększenia zaangażowania politycznego w tej sprawie w celu całkowitego zniesienia kary śmierci na całym świecie;

Czwartek, 17 kwietnia 2014 r.

8. uważa, że stabilne i nowoczesne demokracje kierujące się zasadami praworządności przyczyniają się do pokoju, współpracy międzynarodowej i konstruktywnego rozwiązywania globalnych problemów oraz że w interesie UE leży aktywne propagowanie politycznej kultury wolności, tolerancji i otwartości, oddzielenia państwa od religii oraz rozwoju demokratycznych instytucji na całym świecie;
9. zauważa w szczególności, że przejście na demokrację w wielu państwach na całym świecie w ostatnich dwudziestu latach oraz mniej odległe w czasie wydarzenia związane z powstaniem w świecie arabskim pokazują, że dążenia do demokracji, sprawiedliwości społecznej, poszanowania ludzkiej godności i równego uczestnictwa stanowią uniwersalną siłę napędzającą społeczności reprezentujące różne kultury i religie zarówno do działania wewnątrz swojej społeczności, jak i poza nią oraz że nie należy ich postrzegać jako sprawy wyłącznie Zachodu;
10. uważa, że reżimy autorytarne i radykalne podmioty niepaństwowe wielokrotnie wykorzystywały istnienie różnic kulturowych i religijnych do usprawiedliwienia jawnego naruszenia praw człowieka;
11. odrzuca esencjalistyczne wizje kultur jako ustalonych podmiotów; uważa, że globalizacja i coraz częstsze relacje między osobami należącymi do różnych kultur i religii mogą doprowadzić do rozwoju i umocnienia wspólnej podstawy, jaką są uniwersalne wartości;
12. przypomina, że poszanowanie i obrona mniejszych kultur i kultur mniejszości oraz propagowanie ich możliwości pokojowego wyrażania poglądów w zgodzie z prawami człowieka jest sposobem na uniknięcie postrzegania różnic kulturowych jako konfrontacji między niemożliwymi do pogodzenia stronami oraz na promowanie pokoju i stabilności;
13. podkreśla, że edukacja integracyjna powinna odgrywać przewodnią rolę w polityce rozwoju, zarządzaniu kryzysowym i stabilizacji sytuacji pokonfliktowej;
14. podkreśla, że poszanowanie wolności religijnej jest istotną zasadą polityki zagranicznej, przyczyniającą się do większej stabilności stosunków międzynarodowych oraz wspierającą współpracę między narodami, opartą na humanitaryzmie, tolerancji i wzajemnej akceptacji;
15. odrzuca popieranie i rozpowszechnianie fundamentalistycznych tendencji religijnych, mających na celu łamanie lub naruszenie praw poszczególnych społeczności;
16. wyraża zaniepokojenie w związku z mnożeniem się przypadków nietolerancji oraz zdecydowanie potępia akty przemocy przeciwko wspólnotom religijnym, w tym chrześcijanom, muzułmanom, Żydom i wyznawcom bahaizmu, którym w różnych krajach odmawia się podstawowych praw człowieka wyłącznie ze względu na ich wiarę; stanowczo potępia zwłaszcza liczne próby zamknięcia lub zniszczenia kościołów, meczetów, synagog, świątyń i innych miejsc kultu na całym świecie;
17. podkreśla znaczenie dyplomacji kulturowej i kulturowej współpracy oraz wymiany edukacyjnej i kulturalnej dla przekazywania wartości tworzących kulturę europejską oraz dla wspierania interesów UE i jej państw członkowskich; podkreśla, że UE powinna podejmować spójne działania na arenie międzynarodowej, w ramach globalnej wizji i odpowiedzialności;

Rola UE w systemie ONZ i na forach wielostronnych

18. uznaje, że obecna struktura systemu ONZ, w szczególności struktura Rady Bezpieczeństwa, powinna odzwierciedlać różnorodność podmiotów światowych w sposób bardziej odpowiedni;
19. zauważa jednak, że UE i jej państwa członkowskie były w stanie osiągnąć wspólną podstawę dla dialogu i współpracy z myślą o wypracowaniu wspólnych rozwiązań z państwami członkowskimi ONZ, wykraczając poza różnice kulturowe i religijne; zauważa także, że napięcia i przeszkody, jakie utrudniają wypracowanie takich rozwiązań, wynikają ze sprzeciwu państw i stron konfliktów wobec takich umów ze względów strategicznych, a nie z uwagi na konflikt wartości moralnych;
20. podkreśla znaczenie koordynacji forów mających na celu propagowanie dialogu i wzajemnego zrozumienia między kulturami i religiami; uważa jednak, że należy ocenić skuteczność takich forów i rozważyć poszerzenie ich zasięgu;

Czwartek, 17 kwietnia 2014 r.

21. uznaje wartość dyplomacji parlamentarnej oraz podkreśla wysiłki zgromadzeń parlamentarnych organizacji międzynarodowych w zakresie propagowania dialogu międzykulturowego i międzyreligijnego; z zadowoleniem przyjmuje w związku z tym inicjatywy takie jak zalecenie Zgromadzenia Parlamentarnego Unii dla Śródziemnomorza (marzec 2012 r., Rabat) dotyczące sporządzenia „Karty Wartości Śródziemnomorza”;

Wyzwania związane z wpływami religijnymi na międzynarodowej arenie politycznej

22. z zaniepokojeniem zauważa, że oprócz zagrożenia, jakie sieci terrorystyczne stanowią dla Unii i reszty świata, ekstremistyczne ugrupowania religijne stosujące przemoc jako środek podżegania do nienawiści i propagowania nietolerancji oraz wpływania na społeczeństwa i ustawodawstwo w celu ograniczenia praw człowieka i podstawowych wolności podważają podstawowe zasady, które Unia promuje w swojej polityce zagranicznej i polityce rozwoju, zaś ich działania są popierane – czy to w sposób otwarty, czy ukryty – przez niektóre państwa;

23. uważa, że UE powinna wykazywać większą stanowczość przy wspieraniu promowania i ochrony praw człowieka oraz praw społecznych i politycznych przez społeczeństwo obywatelskie, a także bardziej otwartych i integracyjnych interpretacji dogmatów religijnych w tych państwach, których rządy propagują lub akceptują nietolerancyjne poglądy religijne i kulturowe;

24. zauważa, że w wielu krajach pozaeuropejskich nawet jeśli toleruje się różnorodne przejawy religijności, sekularyzm i poglądy ateistyczne czy agnostyczne są jednak często przedmiotem prawnej bądź społecznej dyskryminacji, jak również że ateści są narażeni na groźby, naciski i niebezpieczeństwa oraz powinni być chronieni w ramach programów i polityki UE, tak jak chroni się mniejszości religijne lub inne; wskazuje, że wolność religii i sumienia wiąże się z prawem zarówno do wyznania i praktyki religijnej, jak i do ich braku, z prawem wyboru lub propagowania wyznań jako integralnej części wolności wypowiedzi oraz z prawem do zmiany wyznania lub jego porzucenia; oczekuje, że wszystkie te aspekty zostaną ujęte w inicjatywach UE w zakresie dialogu międzykulturowego;

25. proponuje, aby przywódcy religijni trzech religii abrahamowych (judaizm, chrześcijaństwo i islam) podjęli dialog międzyreligijny w duchu jedności i tolerancji dla wszystkich odmiennych, zorganizowanych form wyrażania wiary;

Wiarygodność, spójność i jednolitość polityki UE

26. uważa, że skuteczność działań UE zależy od tego, czy daje ona przykład, a także od spójności praktyk wewnętrznych i działań zewnętrznych;

27. wzywa wszystkie państwa członkowskie do uchylenia obowiązujących przepisów, które są sprzeczne z podstawową wolnością religii i sumienia oraz wolnością wypowiedzi;

28. podkreśla, jak ważne jest, by UE promowała w swoich działaniach zewnętrznych poszanowanie wolności wypowiedzi, wolności religii lub przekonań, wolności prasy oraz wolności dostępu do mediów i nowych technologii informacyjnych oraz by aktywnie chroniła i propagowała wolności cyfrowe obywateli;

29. wzywa do stworzenia spójnej polityki UE w zakresie praw człowieka, opartej o wspólne, podstawowe normy i konstruktywne podejście zorientowane na wyniki; podkreśla, że w przypadkach kiedy naruszane są prawa człowieka, UE powinna wykorzystywać cały zakres dostępnych jej narzędzi, w tym sankcje;

30. podkreśla swoje poparcie dla włączenia do wszystkich umów UE z państwami trzecimi klauzuli na temat wzajemnej warunkowości oraz klauzul politycznych dotyczących praw człowieka i demokracji, jako potwierdzenie wzajemnego oddania tym wartościom i niezależnie od statusu ochrony praw człowieka w danym kraju, zawierających odpowiednie zabezpieczenia gwarantujące, że mechanizm zawieszenia nie będzie nadużywany przez żadną ze stron;

Zalecenia dla Europejskiej Służby Działań Zewnętrznych i Komisji

31. wzywa ESDZ i delegatury UE na całym świecie do pełniejszej współpracy z państwami trzecimi i organizacjami regionalnymi w zakresie propagowania dialogu międzykulturowego i międzyreligijnego;

32. oczekuje, że w swoich oświadczeniach politycznych przedstawiciele UE będą wyraźnie zaznaczać, iż nietolerancyjne interpretacje jakiegokolwiek religii czy wiary, które zezwalają na przemoc i represje względem wyznawców innych wyznań, są niezgodne z wartościami UE i powszechnymi prawami człowieka i należy im się przeciwstawiać z taką samą stanowczością, jak miałyby to miejsce w przypadku jakiegokolwiek represyjnego reżimu politycznego;

Czwartek, 17 kwietnia 2014 r.

33. wzywa UE do jeszcze bardziej zdecydowanego podkreślania znaczenia kultury w dialogu politycznym z krajami partnerskimi i regionami na całym świecie z myślą o propagowaniu wymiany kulturalnej i systematycznym włączaniu kultury w programy i projekty rozwoju; podkreśla, w związku z powyższym, potrzebę usprawnienia działań wewnętrznych Komisji w różnych dyrekcjach generalnych, które koncentrują się na stosunkach zewnętrznych (polityka zagraniczna, rozszerzenie UE, handel i rozwój), edukacji, kulturze i agendzie cyfrowej;

34. podkreśla znaczenie zapewnienia pracownikom UE odpowiednich szkoleń ukierunkowanych na tę kwestię oraz podkreśla stosowne prace prowadzone przez wiele organizacji, takich jak Fundacja Anny Lindh i Centrum Dialogu KAICIID w Wiedniu;

35. uznaje, że internet i technologie komunikacyjne są kluczowymi czynnikami umożliwiającymi i ułatwiającymi wolność wypowiedzi, pluralizm, wymianę informacji, edukację, poszanowanie praw człowieka, rozwój, wolność zgromadzeń, demokrację oraz międzykulturową i międzyreligijną interakcję i integrację, a przez to wspierającymi tolerancję i zrozumienie; w związku z tym wzywa Komisję do wdrożenia zaleceń określonych w sprawozdaniu w sprawie strategii wolności cyfrowej w polityce zagranicznej UE;

36. podkreśla wielorakie możliwości, jakie oferują nowe technologie w zakresie promowania dialogu międzykulturowego i międzyreligijnego oraz zasad i wartości UE; zachęca wszystkich szefów delegatur UE do pełnego wykorzystania narzędzi dyplomacji cyfrowej poprzez ich aktywną i spójną obecność w mediach społecznościowych; wzywa ESDZ do zbadania możliwości nowych programów wirtualnych;

o

o o

37. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji, wiceprzewodniczącej Komisji/ wysokiej przedstawiciel Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa, Specjalnemu Przedstawicielowi UE ds. Praw Człowieka i rządów państw członkowskich.
